

ปัจจัยด้านนักเรียน ด้านครอบครัว และด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Effect of student factors, family factors, and school factors on the students' academic achievement at Islamic private schools in the three southern border provinces of Thailand

เกษตรชัย และหีม

Kasetchai Laeheem

Abstract

This study uses a statistical model for students' academic achievement at Islamic private schools in the three southern border provinces of Thailand. A total of 720 Mathayomsuksa 6 students at Islamic private schools in the academic year 2004 were interviewed to collect relevant data. Pearson's chi-squared test was used to assess the associations between the outcome of academic achievement and various student factors, family factors, and school factors determinants. Multivariate analyses were performed to investigate independent associations between the predictor variables and the outcome using a logistic regression method. We found that the association with the outcome of academic achievement was statistically significant for special study, parents' education encouragement, interaction between teachers and students, classroom atmosphere, and teacher's teaching quality. The opportunities of student for high academic achievement were student who special study (3.483 times), high and separate level of parents' education encouragement (2.028, and 1.487 times), study in good classroom atmosphere (1.914 times), high and separate level of interaction between teachers and students (5.942 and 3.230 times), and study with high teacher's teaching quality (3.075 times).

Key words: academic achievement, Islamic private schools, odds ratio, logistic regression

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 720 คน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีการศึกษา 2547 โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนด้วยการทดสอบไคสแควร์ และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการทดสอบสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก พบว่าการเรียนพิเศษ การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน และคุณภาพการสอนของครูส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งนักเรียนที่มีโอกาสจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเป็นนักเรียนที่

เรียนพิเศษ (3.483 เท่า) ครอบครัวให้การสนับสนุนการเรียนในระดับมากและปานกลาง (2.028, 1.487 เท่า) เรียนในห้องเรียนที่มีบรรยากาศดี (1.914 เท่า) มีการปฏิสัมพันธ์กับครูในระดับมากและปานกลาง (5.942, 3.230 เท่า) และเรียนกับครูที่มีคุณภาพการสอนในระดับมาก (3.075 เท่า)

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม, อัตราส่วนอ็อก, สัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดที่มีประชากรได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง ทัวถึง ในระดับที่สูงและในสาขาวิชาที่หลากหลายที่ตรงกับ

1) อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิชาชีพครู คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์
หัวหน้าสำนักส่งเสริมการวิจัยและเขียนตำรา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

Lecturer, Department of Teaching Professional, Faculty of Liberal Arts and Social Sciences,
Head Office of Research and Textbook Writing, Yala Islamic University.

Email : Lkasetchai@yahoo.com

ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ประเทศนั้นก็จะต้องประสบความสำเร็จในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญและกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา กำลังคนก็คือ กระบวนการทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 1) ซึ่งการพัฒนามนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งของประเทศ เพราะว่ามันเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน (ลีปปนาท์ เกตุทัต, 2535 : 4) นอกจากนี้การจัดการศึกษาที่ดีที่มีคุณภาพยังสามารถพัฒนาสติปัญญา จิตใจ ความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของมนุษย์ได้ โดยเห็นพัฒนาคนให้มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม และยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มปป. : 24)

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของไทยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความถนัด ซึ่งมีความสำคัญต่อตลาดแรงงานและการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา แต่จากการศึกษาของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2538) พบว่าคุณภาพของผู้จบการศึกษาคือ คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของปัจจัยสนับสนุน และคุณภาพอื่น ๆ ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจน ขาดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประการสำคัญคือขาดระบบการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มปป. : 67) แนวทางประการหนึ่งที่ช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดย Bloom (1976) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งซึ่งชี้ว่าคุณภาพของนักเรียน ทำให้นักการศึกษาสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้เกิดสภาพที่เอื้ออำนวยอย่างดีที่สุด (ปราณี จำนวนเจริญ, 2534 : 1)

การที่นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ดีหรือไม่ นั่น นอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถหรือสติปัญญาแล้ว ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ อีก ได้แก่ เพศ การศึกษาของบิดามารดาและคุณภาพการเรียนการสอน (Straiha, 1989 : 102) การอาศัยอยู่กับบิดามารดา และบรรยากาศของโรงเรียน (Bowser, 1989 : 311) ในขณะที่ Walberg (1989 : 149) กล่าวว่าองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งแวดล้อมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Klausmeir (1961 : 27) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางบ้าน สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน และการศึกษาร่วมตัวของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Coleman (1966 : 6) พบว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชัชชัย ศรีขยทอง (2541 : 57) พบว่าคุณภาพการสอน

ของครู การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รัตนา เมืองขวา (2536 : 72) พบว่าองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความสนใจของนักเรียน ด้านสภาพการเรียน และด้านความเอาใจใส่ของครู

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีหลายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบด้านครู (เช่น ประสิทธิภาพการสอน ความเอาใจใส่ คุณภาพการสอน) องค์ประกอบด้านนักเรียน (เช่น ความสนใจเรียน ภูมิหลังของนักเรียน อายุ เพศ) องค์ประกอบด้านโรงเรียน (เช่น ขนาดโรงเรียน สภาพการเรียน เขตพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ จำนวนห้องเรียน) และองค์ประกอบทางด้านครอบครัว (เช่น รายได้ของครอบครัว ที่อยู่อาศัย อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา) เป็นต้น

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการที่ยาวนานมาพร้อม ๆ กับการก่อตั้งชุมชนมุสลิม ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความสำคัญของการศึกษาในศาสนาอิสลาม จึงเป็นผลให้เกิดสถาบันทางการศึกษาของชุมชนมุสลิมขึ้น โดยเริ่มต้นเรียกว่า "ปอเนาะ" และในปัจจุบันรัฐได้เปลี่ยนให้ปอเนาะมีสถานภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อพัฒนาการศึกษาของประชาชนและสร้างความมั่นคงของประเทศ ถึงแม้สถานภาพหลายประการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือปอเนาะจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์บางอย่างไว้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป วินิจ สังขรัตน์ (2544 : 44-45) กล่าวว่า ปอเนาะ ในอดีตมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดคำสอนของศาสนาเป็นหลัก ซึ่งไม่มีหลักสูตรที่แน่นอน ไม่มีตารางเรียนที่แน่นอน ไม่มีการวัดผล ไม่มีชั้นเรียน อุปกรณ์ที่ใช้สอนมีเพียงหนังสือเรียนซึ่งเป็นภาษามลายูหรือภาษาอาหรับ แต่หลังจากที่รัฐได้ให้ปอเนาะเปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้วทำให้รูปแบบการสอนมีระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยรัฐจะช่วยเหลือทางวิชาการและด้านการเงิน

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยด้านนักเรียน ด้านครอบครัว และด้านนักเรียนที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยต้องการศึกษาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีตัวแปรอะไรบ้างที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเฉพาะปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ก) ตัวแปรอิสระ หรือตัวพยากรณ์ มี 3 ด้าน ดังนี้

1) ปัจจัยด้านนักเรียน

- เพศ (ชาย และหญิง)
- อายุ (18 ปีหรือต่ำกว่า 19 ปี และ 20 ปี หรือมากกว่า)
- ภูมิลำเนา (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และอื่น ๆ)
- ประเภทนักเรียน (ประจำ และไปกลับ)
- การเรียนพิเศษ (ไม่เรียน และเรียน)

2) ปัจจัยด้านครอบครัว

- อาศัยอยู่กับ (พ่อแม่ พ่อหรือแม่ และญาติหรืออื่น ๆ)
- การศึกษาบิดา (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปริญญาตรีขึ้นไป)
- การศึกษามารดา (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปริญญาตรีขึ้นไป)
- อาชีพบิดา (เกษตรกร รับจ้างหรือค้าขาย และข้าราชการ)
- อาชีพมารดา (เกษตรกร รับจ้างหรือค้าขาย และข้าราชการ)
- การสนับสนุนการเรียน (น้อย พอสมควร และมาก)

3) ปัจจัยด้านโรงเรียน

- เขตพื้นที่โรงเรียน (เมือง และชนบท)
- ขนาดโรงเรียน (เล็ก กลาง และใหญ่)
- บรรยากาศในชั้นเรียน (ไม่ดี พอสมควร และดี)
- การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (น้อย ปานกลาง และมาก)
- คุณภาพการสอนของครู (น้อย ปานกลาง และมาก)

ข) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่ำ ปานกลาง และสูง)

3. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1) ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่มีส่วนสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเกรดเฉลี่ยสะสม 5 ภาคการศึกษาแรกของนักเรียน

3) การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว หมายถึง การให้การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน การให้การสนับสนุนและเสริมกำลังใจแก่นักเรียน

4) บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมในห้องเรียนหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสื่อการเรียนการสอน

5) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง ลักษณะของการปฏิบัติต่อกันระหว่างครูกับนักเรียนทั้งด้านความรู้สึกรู้สึกทำที่หรือการแสดงต่อกันด้านวาจาหรือการกระทำอื่น ๆ

6) คุณภาพการสอนของครู หมายถึง การสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ความสามารถในการเสนอบทเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความรู้ และมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม การเสริมส่วนที่สอดคล้องกับผู้เรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง เป็นต้น

7) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระดับมัธยมศึกษาที่สอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา

8) สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

4. กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2547 จำนวน 720 คน ซึ่งสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นคอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งเขตพื้นที่ของโรงเรียนออกเป็น 2 เขต คือ เขตเมือง เป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด และเขตชนบท เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเหนือจากอำเภอเมือง

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 3,000 คนขึ้นไป) โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 1,000-3,000 คน) และโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน น้อยกว่า 1,000 คน)

ขั้นที่ 3 เลือกโรงเรียนขนาดละ 2 โรงเรียนในแต่ละจังหวัด (เขตเมือง 1 โรงเรียนและเขตชนบท 1 โรงเรียน) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้ 18 โรงเรียน

ขั้นที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้าย โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50, 40 และ 30 คนสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็กตามลำดับ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 การสนับสนุนการเรียน ตอนที่ 3 บรรยากาศในชั้นเรียน ตอนที่ 4 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และตอนที่ 5 คุณภาพการสอนของครู

6. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเป็นพฤติกรรมที่วัดได้

2) สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยคัดแปลงและปรับปรุงจากแบบสอบถามของคนอื่น ๆ

3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 40 คน ดังนี้

- ครั้งที่ 1 / หาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดลบคะแนนข้อนั้น (Corrected item-total correlation) ตัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะเป็นข้อความที่วัดในเรื่องเดียวกันกับเครื่องมือทั้งฉบับ ผลที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.4122-0.9699

- ครั้งที่ 2 / หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.8739

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ให้ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนเป้าหมายและเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาเป็นนักวิจัยผู้ช่วยเก็บข้อมูล ซึ่งได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการและรายละเอียดของแบบสอบถามให้เข้าใจตรงกัน

8. การวัดตัวแปร

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยนำคะแนนเกรดเฉลี่ยสะสม 5 ภาคการศึกษาแรกของนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (กลุ่มนักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00) ปานกลาง (กลุ่มนักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.01-3.00) และสูง (กลุ่มนักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ยสะสม

ตั้งแต่ 3.01 ขึ้นไป)

2) การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว บรรยากาศในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และคุณภาพการสอนของครู ผู้วิจัยวัดจากแบบสอบถามที่มีการกำหนดน้ำหนัก ออกเป็น 7 ระดับ และให้ค่าคะแนนดังนี้

ตัวเลือก	ลักษณะข้อความ	
	เชิงนิมิต	เชิงนิเสธ
เห็นด้วยอย่างยิ่งที่สุด	7	1
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6	2
เห็นด้วย	5	3
ไม่แน่ใจ	4	4
ไม่เห็นด้วย	3	5
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2	6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่สุด	1	7

แล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละด้าน แล้วแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยประยุกต์จากแนวคิดของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126-127) ที่มีการแบ่งช่วงคะแนนเท่า ๆ กัน คือ

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-3.00	ระดับน้อย/ไม่ดี
3.01-5.00	ระดับปานกลาง/พอสมควร
5.01-7.00	ระดับมาก/ดี

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) หาจำนวนร้อยละและสร้างกราฟของปัจจัยด้านนักเรียน ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยโปรแกรมเว็บสแตท (Web-Stats program)

2) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักเรียน ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การทดสอบของเพียร์สันไค-สแควร์ (Pearson chi-square) และใช้การทดสอบของอัตราส่วนออด (Odds ratio) ในกรณีที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ด้วยโปรแกรมเว็บสแตท (Web-Stats program) เนื่องจากตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มในมาตราเรียงอันดับ (Ordinal scale, Categorical) และตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มในมาตรานามบัญญัติและเรียงอันดับ (Nominal scale; Ordinal scale, Categorical)

3) หาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้การถดถอยโลจิสติกแบบเรียงอันดับ (Ordinal logistic regression) ด้วยโปรแกรมอาร์ (R program) เนื่องจากตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มในมาตราเรียงอันดับ (Ordinal scale, Categorical)

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาจำนวนร้อยละของปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปรากฏผลดังนี้

1.1 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 18 ปีหรือต่ำกว่า โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาสในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนประจำและไม่เคยเรียนพิเศษ ดังตารางที่ 1

1.2 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 18 ปีหรือต่ำกว่าและ 19 ปี มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนประจำและไม่เคยเรียนพิเศษ ดังตารางที่ 2

1.3 นักเรียนมาจากโรงเรียนในชนบทและในเมืองในสัดส่วนที่เท่ากัน ส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยนักเรียนส่วนใหญ่ประเมินว่าบรรยากาศในชั้นเรียนมีความเหมาะสมพอสมควร นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับครูในระดับปานกลาง และคุณภาพการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัว	Value label	Count	Percent
อาศัยอยู่กับ	1: พ่อแม่	305	42.4
	2: พ่อหรือแม่	260	36.1
	3: ญาติ/อื่นๆ	155	21.5
การศึกษาบิดา	1: ประถม	145	20.1
	2: มัธยม	241	33.5
	3: ป.ตรีขึ้นไป	334	46.4
การศึกษามารดา	1: ประถม	145	20.1
	2: มัธยม	285	39.6
	3: ป.ตรีขึ้นไป	290	40.3
อาชีพบิดา	1: เกษตร	304	42.2
	2: รับจ้าง/ค้าขาย	209	29
	3: ข้าราชการ	207	28.8
อาชีพมารดา	1: เกษตร	327	45.4
	2: รับจ้าง/ค้าขาย	190	26.4
	3: ข้าราชการ	203	28.2
การสนับสนุนการเรียน	1: น้อย	243	33.8
	2: พอสมควร	291	40.4
	3: มาก	186	25.8

ตารางที่ 3

1.4 นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลางในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ดังตารางที่ 4

2. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านนักเรียน

ปัจจัยด้านนักเรียน	Value label	Count	Percent
เพศ	1: ชาย	312	43.3
	2: หญิง	408	56.7
อายุ	1: 18 ปี/ต่ำกว่า	350	48.6
	2: 19 ปี	284	39.4
	3: 20 ปี/สูงกว่า	86	12
ภูมิลำเนา	1: ชะลา	112	15.6
	2: ปัตตานี	227	31.5
	3: นราธิวาส	228	31.7
	4: อื่นๆ	153	21.2
ประเภทนักเรียน	1: ประจำ	372	51.7
	2: ไปกลับ	348	48.3
เรียนพิเศษ	1: ไม่เรียน	534	74.2
	2: เรียน	186	25.8

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านโรงเรียน

ปัจจัยด้านโรงเรียน	Value label	Count	Percent
เขตพื้นที่โรงเรียน	1: เมือง	360	50
	2: ชนบท	360	50
ขนาดโรงเรียน	1: เล็ก	180	25
	2: กลาง	240	33.3
	3: ใหญ่	300	41.7
บรรยากาศในชั้นเรียน	1: ไม่มีดี	281	39
	2: พอสมควร	339	47.1
	3: ดี	100	13.9
การปฏิสัมพันธ์กัน	1: น้อย	233	32.4
	2: ปานกลาง	339	47.1
	3: มาก	148	20.5
คุณภาพการสอน	1: น้อย	249	34.6
	2: ปานกลาง	281	39
	3: มาก	190	26.4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

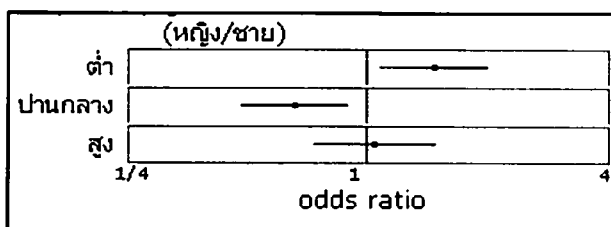
ตัวแปรตาม	Value label	Count	Percent
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1:ต่ำ	279	38.8
	2:ปานกลาง	267	37.1
	3:สูง	174	24.1

2.1 ปัจจัยด้านนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศ และการเรียนพิเศษ กล่าวคือ การเรียนพิเศษส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเพศส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังตารางที่ 5

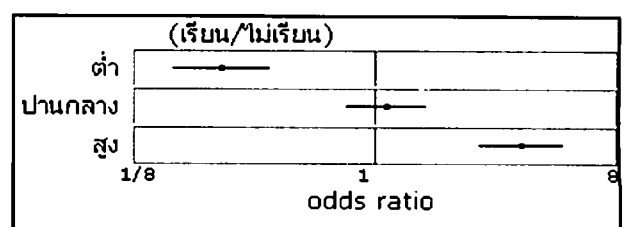
เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างนักเรียนชายกับหญิง พบว่า นักเรียนหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัจจัยด้านนักเรียน

ปัจจัยด้านนักเรียน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				χ^2	p-value
	ต่ำ (n=279)	ปานกลาง (n=267)	สูง (n=174)	รวม (n=720)		
เพศ						
ชาย	33.7	42.6	23.7	312	8.301	0.016
หญิง	42.6	32.8	24.5	408		
อายุ					2.205	0.698
18 ปีหรือต่ำกว่า	37.1	36.6	26.3	350		
19 ปี	39.4	38.4	22.2	284		
20 ปีหรือสูงกว่า	43	34.9	22.1	86		
ภูมิภาค					3.988	0.678
ยะลา	41.1	40.2	18.8	112		
ปัตตานี	37.4	36.6	26	227		
นราธิวาส	40.4	37.3	22.4	228		
อื่น ๆ	36.6	35.3	28.1	153		
ประเภทนักเรียน					0.586	0.746
ประจำ	39.5	35.8	24.7	372		
ไปกลับ	37.9	38.5	23.6	348		
การเรียนพิเศษ					64.149	0
ไม่เรียน	45.9	36.5	17.6	534		
เรียน	18.3	38.7	43	186		

ก) เพศ

ข) การเรียนพิเศษ

รูปที่ 1 อัตราส่วนออด (Odds ratio plot) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเพศและการเรียนพิเศษ

ต่ำมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมากกว่านักเรียนหญิง และทั้งนักเรียนชายและหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษกับเรียนพิเศษ พบว่า นักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมากกว่านักเรียนที่เรียนพิเศษ นักเรียนที่เรียนพิเศษมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมากกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ และทั้งนักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษและเรียนพิเศษมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่ไม่แตกต่างกัน ดังรูปที่ 1

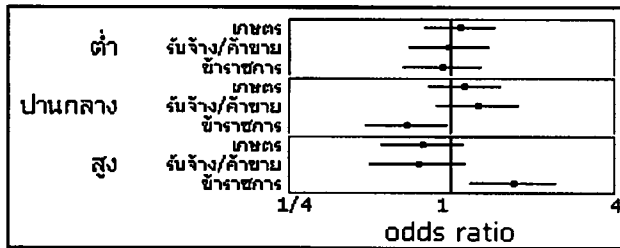
2.2 ปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 2 ตัวแปร ได้แก่ อาชีพ

มารดา และการสนับสนุนการเรียน กล่าวคือ การสนับสนุนการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอาชีพของมารดาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังตารางที่ 6

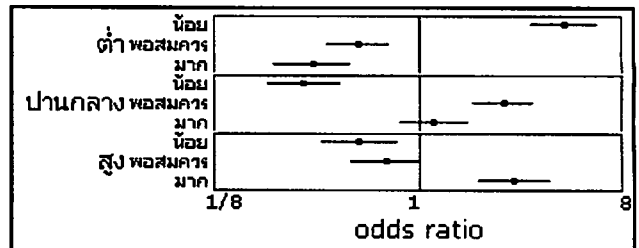
เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างนักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน พบว่า อาชีพของมารดาไม่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลางแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีมารดาที่มีอาชีพรับราชการ และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่ครอบครัวให้การสนับสนุนการเรียน พบว่า นักเรียนที่มี

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัว	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				χ^2	p-value
	ต่ำ (n=279)	ปานกลาง (n=267)	สูง (n=174)	รวม (n=720)		
อาศัยอยู่กับ					7.048	0.133
พ่อแม่	39.7	38.7	21.6	305		
พ่อหรือแม่	35.4	35.0	29.6	260		
ญาติ/อื่นๆ	42.6	37.4	20.0	155		
การศึกษานิตา					3.226	0.520
ประถมศึกษา	38.6	37.9	23.4	145		
มัธยมศึกษา	42.7	35.7	21.6	241		
ปริญญาตรีขึ้นไป	35.9	37.7	26.3	334		
การศึกษามารดา					7.535	0.110
ประถมศึกษา	37.2	37.2	25.5	145		
มัธยมศึกษา	42.1	31.6	26.3	285		
ปริญญาตรีขึ้นไป	36.2	42.4	21.4	290		
อาชีพบิดา					8.648	0.071
เกษตรกร	44.1	36.2	19.7	304		
รับจ้าง/ค้าขาย	34.4	36.8	28.7	209		
ข้าราชการ	35.3	38.6	26.1	207		
อาชีพมารดา					9.584	0.048
เกษตรกร	39.8	38.5	21.7	327		
รับจ้าง/ค้าขาย	38.4	41.1	20.5	190		
ข้าราชการ	37.4	31.0	31.5	203		
การสนับสนุนการเรียน					106.207	0.000
น้อย	62.1	20.6	17.3	243		
พอสมควร	30.2	49.1	20.6	291		
มาก	21.5	39.8	38.7	186		

ก) อาชีพของมารดา

ข) การสนับสนุนการเรียน

รูปที่ 2 อัตราส่วนออด (Odds ratio plot) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับอาชีพมารดาและการสนับสนุนการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมาจากครอบครัวที่ให้การสนับสนุนการเรียนน้อย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมาจากครอบครัวที่ให้การสนับสนุนการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมาจากครอบครัวที่ให้การสนับสนุนการเรียนมาก ดังรูปที่ 2

2.3 ปัจจัยด้าน โรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ

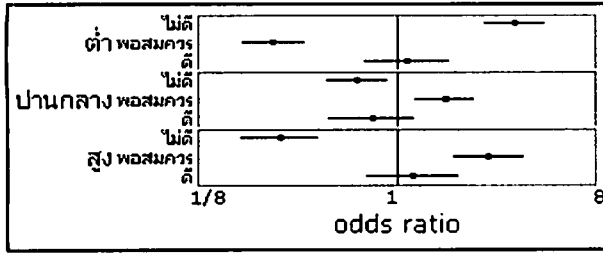
เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และคุณภาพการสอนของครู ซึ่งทั้งสามตัวแปรส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังตารางที่ 7

เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับบรรยากาศ

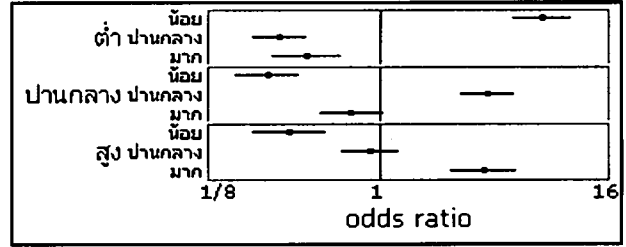
ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัจจัยด้าน โรงเรียน

ปัจจัยด้านครอบครัว	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				χ^2	p-value
	ต่ำ (n=279)	ปานกลาง (n=267)	สูง (n=174)	รวม (n=720)		
เขตพื้นที่ของโรงเรียน					3.628	0.163
เมือง	39.7	33.9	26.4	360		
ชนบท	37.8	40.3	21.9	360		
ขนาดโรงเรียน					3.323	0.505
เล็ก	40	40.6	19.4	180		
ปานกลาง	37.5	35.8	26.7	240		
ใหญ่	39	36	25	300		
บรรยากาศในชั้นเรียน					79.938	0
ไม่ดี	56.6	31.3	12.1	281		
พอสมควร	23.3	43.4	33.3	339		
ดี	41	32	27	100		
ปฏิสัมพันธ์ครูกับ นร.					171.77	0
น้อย	69.5	18	12.4	233		
ปานกลาง	24.2	52.8	23	339		
มาก	23.6	31.1	45.3	148		
คุณภาพการสอน					173.564	0
น้อย	62.2	20.9	16.9	249		
ปานกลาง	33.5	53.4	13.2	281		
มาก	15.8	34.2	50	190		

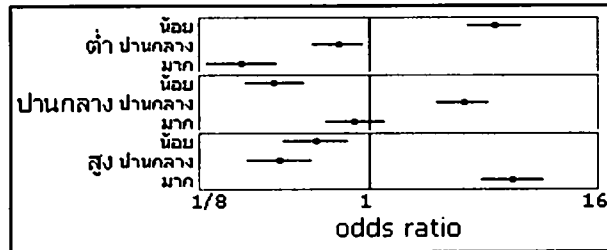

ก) บรรยากาศในชั้นเรียน

ข) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ค) คุณภาพการสอนของครู

รูปที่ 3 อัตราส่วนอ็อก (Odds ratio plot) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับอาชีพมารดาและการสนับสนุนการเรียน

ในชั้นเรียน พบว่านักเรียนที่เรียนในชั้นที่บรรยากาศไม่ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักเรียนที่เรียนในชั้นที่บรรยากาศเหมาะสมพอสมควร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปฏิสัมพันธ์กับครูน้อย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีปฏิสัมพันธ์กับครูปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีปฏิสัมพันธ์กับครูมาก และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคุณภาพการสอนของครู พบว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีคุณภาพการสอนน้อย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีคุณภาพการสอนปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีคุณภาพการสอนมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ดังรูปที่ 3

3. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทำให้ได้รูปแบบสุดท้ายของการถดถอยโลจิสติก พบว่า การเรียนพิเศษ การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว บรรยากาศในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และคุณภาพการสอนของครูส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p=0.004$; residual deviance=1264.04; degree of freedom=709) ดังตารางที่ 8

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนพิเศษมีโอกาสที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ 3.483 เท่า และนักเรียนที่ครอบครัวให้การสนับสนุนการเรียน

เรียนในระดับมากและปานกลางมีโอกาสที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวให้การสนับสนุนการเรียนในระดับน้อย 2.028, 1.487 เท่าตามลำดับ

นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่มีบรรยากาศดี มีโอกาสที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า 1.914 เท่าของนักเรียนที่เรียนในห้องที่ไม่ดี และนักเรียนที่มีการปฏิสัมพันธ์กับครูในระดับมากและปานกลางมีโอกาสที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีการปฏิสัมพันธ์กับครูในระดับน้อย 5.942, 3.230 เท่าตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีคุณภาพการสอนในระดับมากจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า 3.075 เท่าของนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีคุณภาพการสอนในระดับน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบไค-สแควร์ พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างนัยสำคัญทางสถิติมีจำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ การเรียนพิเศษ อาชีพของมารดา การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว บรรยากาศในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และคุณภาพการสอนของครู แต่หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลด้วยการถดถอยโลจิสติก พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์มีเพียง 5 ตัวแปร ได้แก่ การเรียนพิเศษ การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว บรรยากาศในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์

ตารางที่ 8 โมเดลสุดท้ายของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และอัตราส่วนอืด)

Factors	Coefficient	Odds Ratio	St. Error	p-value	95% CI
Constant: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
ปานกลาง+/ต่ำ	-1.510	0.221	0.190	0.000	(0.152, 0.321)
สูง/ปานกลาง	-3.723	0.024	0.233	0.000	(0.015, 0.038)
การเรียนพิเศษ					
ไม่เรียน	0				
เรียน	1.248	3.483	0.180	0.000	(2.450, 4.954)
การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว					
				0.006	
น้อย	0				
ปานกลาง	0.396	1.487	0.195	0.042	(1.015, 2.177)
มาก	0.707	2.028	0.222	0.001	(1.313, 3.131)
บรรยากาศในชั้นเรียน					
				0.004	
ไม่ดี	0				
พอสมควร	0.243	1.275	0.272	0.370	(0.749, 2.172)
ดี	0.649	1.914	0.107	0.001	(1.302, 2.814)
การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน					
				0.000	
น้อย	0				
ปานกลาง	1.172	3.230	0.262	0.000	(1.936, 5.388)
มาก	1.782	5.942	0.255	0.000	(3.604, 9.797)
คุณภาพการสอนของครู					
				0.000	
น้อย	0				
ปานกลาง	-0.196	0.822	0.253	0.439	(0.501, 1.350)
มาก	1.123	3.075	0.253	0.000	(1.874, 5.047)

Deviance: 1264.04, df: 709, p:0.004, 0* referent group

สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และคุณภาพการสอนของครู จากรูปแบบที่ได้แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีโอกาสจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่เรียนพิเศษ (3.483 เท่า) ครอบครัวให้การสนับสนุนการเรียนในระดับมากและปานกลาง (2.028, 1.487 เท่า) เรียนในห้องเรียนที่มีบรรยากาศดี (1.914 เท่า) มีการปฏิสัมพันธ์กับครูในระดับมากและปานกลาง (5.942, 3.230 เท่า) และเรียนกับครูที่มีคุณภาพการสอนในระดับมาก (3.075 เท่า)

การเรียนพิเศษ เป็นการเสริมความรู้เดิมที่ยังไม่เข้าใจ และเรียนเนื้อหาทักษะใหม่เพิ่มเติมที่ไม่สามารถเรียนในเวลาอันจำกัดในห้องเรียน นอกจากนี้ การเรียนพิเศษยังเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องนักเรียนที่เรียนช้าและเพิ่มศักยภาพผู้เรียนที่เรียนเก่งเพื่อให้สามารถเรียนได้ดีขึ้นและประสบความสำเร็จ ดังนั้นนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า การเรียนพิเศษเป็นการ

สอนเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของเด็ก และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจในบทเรียนได้ค่อนข้างช้า (ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสร์ นิยมธรรม, 2525; กรมวิชาการ, 2535; ทศนีย์ สุกเมธี, 2535; บุญพัน อยู่ชมบุญ, 2529) การเรียนพิเศษเป็นการเรียนเสริมสำหรับผู้เรียนที่เรียนอ่อน โดยเน้นเนื้อหาที่ใช้ในการสอบ และสรุปเนื้อหาทั่วไป (ก้านทิพย์ ซาดิวังค์, 2539; ประชुर ศรีประสาธน์, 2530) การเรียนพิเศษเป็นการทดแทนความรู้ที่ขาดหายไปเพื่อให้เรียนทันเพื่อนและเรียนเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นและมีผลการเรียนที่ดีขึ้น (สุพัฒน์ สุกมลสันต์, 2530; ไพฑูรย์ สนิตนารัตน์, 2546)

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่ครูมีต่อนักเรียนและนักเรียนมีต่อครู ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

อาครณ์ ใจเที่ยง (2537) กล่าวว่าบรรยากาสนในชั้นเรียนคือการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สุพิน บุญชูวงศ์ (2534) กล่าวว่าบรรยากาสนในชั้นเรียนคือการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน เพื่อช่วยเสริมให้บรรยากาศการเรียนเป็นที่น่าสนใจและสนใจให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน นอกจากนี้ยังแก้ปัญหาการปกครองชั้นเรียนได้อีกด้วย และพิมศรี เปาณิล (2530) กล่าวว่าบรรยากาสนในชั้นเรียนคือการจัดองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษา และเกิดประโยชน์แก่ตนเอง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ (Ngai-Ying Wong and David (1998) ที่พบว่าสภาพห้องเรียนแบบสนุกสนานมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด และกานดา พงศ์ทิพย์พันธ์ (2541) พบว่าบรรยากาสนในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ขัดแย้งกับบุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26-27) ซึ่งพบว่าบรรยากาสนในชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนน้อยมาก และเกษรชัย และหิม (2542) และมูฮัมมัด อูมูดี (2546) ที่พบว่าบรรยากาสนในชั้นเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ Williams (1992) พบว่า รูปแบบของชั้นเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องนี้นักเรียนในสังกัดอื่น เช่น โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐ และการศึกษานอกโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบด้านอื่น ๆ หรือตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น องค์ประกอบด้านสังคม องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ พื้นฐานความรู้เดิม ความถนัดทางการเรียน เป็นต้น
3. ควรขยายตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมทุกภาคการศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่าตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษานั้น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น
4. ควรมีการศึกษาเรื่องนี้กับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดสงขลา สตูล พัทลุง นครศรีธรรมราช หรือในจังหวัดภาคใต้ตอนบนหรือภาคอื่น ๆ ของประเทศ และในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาศึกษาเปรียบเทียบกัน หรือนำมาวิเคราะห์รวม

กันใหม่อีกครั้ง หรือนำมาสังเคราะห์งานวิจัยแบบเมตต้า

5. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาแนวนโยบายของตน หรือนำไปใช้ในด้านอื่น ๆ และที่สำคัญนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูกับนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้การสอนของครูมีคุณภาพ จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมที่สุด และควรมีนโยบายในการส่งเสริมให้นักเรียนมีการเรียนซ่อมเสริมหรือจัดให้มีการเรียนพิเศษ

6. พ่อแม่ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนด้วยการส่งเสริมการเรียน ให้ความสนใจและเอาใจใส่กับการเรียน เช่น การทำการบ้านหรือให้คำแนะนำ จัดเวลาสถานที่อุปกรณ์การเรียนการสอน สนใจที่จะพูดและตรวจดูการบ้าน และควรมีการลงโทษและให้รางวัล โดยทำโทษอย่างมีเหตุผล และให้รางวัลเพื่อเป็นการจูงใจให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น

7. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับทุกประเภทตั้งแต่กระทรวง กรม และหน่วยงานในพื้นที่ควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงการส่งเสริมให้มีโครงการที่เปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลาน ควรมีการชี้แจงและแนะนำให้ผู้ปกครองเข้าใจและรู้วิธีการที่ดีที่เหมาะสม และเห็นถึงผลดีและประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตนเอง และที่สำคัญควรมีโครงการเยี่ยมบ้านเดือนละ 1-3 ครั้ง เพื่อให้ครูประจำชั้นหรือครูอื่น ๆ มีโอกาสได้พบปะกับพ่อแม่ผู้ปกครอง ติดตาม สอบถาม แนะนำ และแลกเปลี่ยนแนวคิด สภาพ ปัญหา และแนวทางส่งเสริมซึ่งกันและกัน

8. หน่วยงานภาครัฐทุกระดับตั้งแต่ระดับกระทรวง ศึกษาธิการ ระดับสำนักผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่และระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายและสนับสนุนงบประมาณให้ส่งเสริมให้มีการเรียนพิเศษและเรียนซ่อมเสริมภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น อาจมีการกำหนดให้ทุกโรงเรียนมีชั่วโมงเรียนพิเศษและเรียนซ่อมเสริมทุกสัปดาห์ หรือมีการส่งเสริมให้มีการเรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือตอนเย็นหลังเลิกเรียน หรือช่วงปิดภาคเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการปิดโรงเรียนเป็นประจำเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบนั้น ควรมีการนำนักเรียนในพื้นที่มาเรียนพิเศษหรือเรียนซ่อมเสริมในส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) หรือในจังหวัดใหญ่ ๆ (สงขลา นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น)

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. 2535. คู่มือสำหรับใช้ความหนังสือเรียนภาษาไทยชุด พื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1 ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กานดา พงศ์ทิพย์พันธ์. 2541. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน จังหวัดปัตตานี", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ก้านทิพย์ ชาติวงศ์. โรงเรียนกวดวิชา. (2539). วารสารกองทุน สงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 7 (64) (สิงหาคม), 13-16.
- เกษตรชัย และทีม. 2542. "ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือก องค์ประกอบด้านจิตพิสัย องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิราพร ชุนนะ. 2540. "องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิรพร โพธิ์สุวรรณ. 2519. "ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวของนักเรียน", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัชชัย ศรีทอง. 2541. "องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ทัศนีย์ สุกเมธี. 2535. การสอนซ่อมเสริมภาษาไทย. กรุงเทพฯ : วิชาครูชนบุรี.
- ธีรพงศ์ แก่นอินทร์. 2532. "รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรบางตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น", วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2524. "รูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน", วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. 2529. การสอนคณิตศาสตร์แนวใหม่ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สารศึกษการพิมพ์.
- ประคอง จันทร์กอบ. 2531. "องค์ประกอบด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประยูร ศรีประสาธน์. 2529. "องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการกวดวิชา" วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2 (21) (ธ.ค.-ม.ค.2530), 58-68.
- ปราณี จำนเจริญ. 2534. "การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 11 ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและการวิเคราะห์ทฤษฎี", วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ศรี เปานิล. 2530. "บรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตามทัศนะของนิสิตและอาจารย์", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูริย์ สนิทลรัตน์. 2546. การกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ภิญโญ สาธร. 2522. การศึกษาอาหม่านที่รอนแก่น. กรุงเทพฯ : เบญจมิตร.
- บุญมัตถ์ อุมุดี. 2546. "ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนตัว และ องค์ประกอบทางบ้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักศาสนาบัญญัติของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 10 โรงเรียนนุรุดดีน จังหวัดนราธิวาส", ยะลา : วิทยาลัยอิสลามยะลา.
- รัตนา เมืองขวา. 2536. "องค์ประกอบบางตัวที่ไม่ใช่องค์ประกอบทางสติปัญญาที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ละเมียด ลิมอักษร. 2517. "ประชาธิปไตยในโรงเรียน", ประชาศึกษา. 1 (1 มิถุนายน 2517), 8-12.
- วินิจ สังขรัตน์. 2544. รวมมติคณะรัฐมนตรีด้านการศึกษา เรื่องโรงเรียนและการศึกษาเล่าเรียนพวกอิสลาม เมืองปัตตานี บัญชีชั้นที่ 2-21 ลำดับที่ 32/21 ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2475-14 มีนาคม พ.ศ.2478. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม. 2525. การสอนซ่อมเสริม (การสอนเพื่อบรรดิกการ). กรุงเทพฯ : โอเคเนสต์ไตร์.
- สมบูรณ์ ทองศิลป์. 2519. "ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในด้านการเรียน การสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเป็นผู้นำของนักเรียน", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. 2532 "การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมในการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพฯ", วารสารปริทัศน์. 2 (มีนาคม-สิงหาคม 2532), 86-90.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2541). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. มปป. รายงานการประเมินความก้าวหน้าผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2524. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2538. คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ลีปปนต์ เกตุทัต. 2535. "อนาคตของไทย และการศึกษาเพื่อปวงชนในอนาคต" ข่าววิจัยการศึกษา. 15 (เมษายน-พฤษภาคม), 3-8.
- สุชาติ ขุนฤทธิ์เอียด. 2544. "รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสตูล", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. (2529). เรียนกวดวิชาแล้วได้อะไร. วารสารการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 (ธ.ค.-ม.ค.2530), น.34-51.
- สุพิน บุญชูวงศ์. 2534. หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- อารณ์ ใจเที่ยง. 2537. หลักการสอน. กรุงเทพฯ : โอเอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- อำพร เอนประภาพงศ์. 2528. "ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียน สุขภาพจิตของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร". ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุบลวรรณ บัวอ่อน. 2537. "ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านครู ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่บ้าน และด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง". วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Bloom, B. S. 1976. Human Characteristics and School Learning. New York : Mc Grew-Hill Book Co., Inc.
- Bowser, Geneva B. 1989. "Reading achievement , climate Perception , locus of control orientation , and demographic characteristics as factor with differentiated high school dropout from nondropout in a large urban public school system", Dissertation Abstracts International 50 (October 1989) : 311-A.
- Camilo, O. 1997. "The Relationship between Teacher Behaviors and Student Academic Engagement in an Inner-City Preschool", The Annual Training Conference of the National Head Start Association. 24 (May, 1997).
- Coleman, J. C. 1966. Abnormal Psychology and Modern Life. 2nd ed. Illinois : Scott, Foresman and Company.
- Cronbach, Lee. J. 1990. Essentials of Psychological Testing. 5th ed. New York : Harper Collins Publishers.
- Klausmeir, H.J. 1961. Learning and Human Abilities : Educational Psychology. New York : Harper & Brothers.
- Millman, J. 1981. Handbook of Teacher Evaluation. London : Sage Publications.
- Ngni-Ying, Wong and David, W. 1998. "A Longitudinal Study of the Psychosocial Environment and Learning Approaches in the Hong Kong Classroom", The Journal of Educational Research. Vol.91, 4 (March-April, 1998), 247-252.
- Niebuhr, K. 1995. "The Effect of Motivation on the Relationship of School Climate, Family Environment, and Student Characteristics to Academic Achievement.", The Annual Meeting of the Mid-South Educational Research. 143 (November, 1995), 22.
- Soltis, J. M. 1987. "Factors Contributing to thirteen-year Olds Interest and Achievement in Writing: A secondary Analysis of the Fourth National Assessment of Writing", Dissertation Abstracts International. 47 (May, 1987), 4048-A.
- Straiha Wilnifred A. 1933. "Productivity Factors Related to the Achievement and Inters in Mathematics of College-Bound Seniors", Dissertation Abstracts International. 51 (January 1989) : 102 A.
- Taylor, G. 1993. "The Relationship between Social Skills Development, Academic Achievement and Interpersonal Relations of African-American Males", Educational and Psychological Measurement. 43 (Win, 1993), 25.
- Walberg, Herbert J. 1989. "Improving the productivity of American School", The Effective Teacher. New York : McGraw - Hill
- Williams, W. 1992. "The Relationship between Class Scheduling Formats and the Academic Achievement of Graduate Students", The Annual Meeting of the Association of Teacher Educators. 72 (February, 1992).